

De Kenniskring NT1

Anderhalf miljoen Nederlanders hebben moeite met lezen en schrijven. Een aantal van hen is daardoor onvoldoende toegerust voor de eisen van de moderne kenniseconomie. Bovendien kan laaggeletterdheid een bron zijn van sociale en economische uitsluiting. Met het Aanvalsplan Laaggeletterdheid 2006-2010 probeert de Nederlandse regering laaggeletterdheid aan te pakken. Het Aanvalsplan wordt uitgevoerd door Stichting Lezen & Schrijven, de Stichting Expertisecentrum ETV.nl¹ en CINOP². De Kenniskring NT1 is een van de activiteiten in het plan. Kiki van Etten en Piet Litjens doen verslag.

PIET LITJENS EN KIKI VAN ETTEN/CINOP, DEN BOSCH

Doelen Kenniskring NT1

Een van de pijlers van het Aanvalsplan Laaggeletterdheid is het doen van onderzoek. Het doel van dit onderzoek is om zicht te krijgen op de effectiviteit en kwaliteit van het NT1-onderwijs. Voor dit doel is de Kenniskring NT1 opgericht, die zich bezig moet houden met:

- het vastleggen van het competentieprofiel van de NT1-docent;
- het onderzoeken en verspreiden van goede voorbeelden uit de huidige praktijk;
- het opzetten en inrichten van een of enkele NT1-lerarenopleidingen voor om- en bijscholing van NT1-docenten.

Dreigende teloorgang van NT1-expertise

Het NT1-onderwijs heeft de laatste tien jaar een moeizaam bestaan geleid. Veel (politieke) aandacht van de opdrachtgevers (gemeenten) aan de Educatie-afdelingen van de ROC's ging naar inburgering en NT2. Het gevolg is dat de NT1-afdelingen de laatste tien jaar zijn gekrompen. Voor het bestand van NT1-docenten heeft dat tot gevolg gehad dat, meer nog dan in de rest van het volwassenenonderwijs, de vergrijzing een rol is gaan spelen. Door het Aanvalsplan Laaggeletterdheid

wordt de komende jaren extra aandacht gegeven aan het bestrijden van laaggeletterdheid en aan nieuwe instroom van NT1-deelnemers. Het streven is om tot en met 2010 meer dan een verdubbeling van het aantal deelnemers te bewerkstelligen. Dit resulteert mogelijk in een behoefte aan NT1-docenten die honderdvijftig procent is van het huidige docentenbestand. Daarbij komt dat er op het gebied van opleiding en nascholing in Nederlands als moedertaal (NT1) in het hele land geen aanbod (meer) is. Om de drie doelen van de Kenniskring NT1 te realiseren is daarom een bundeling van krachten binnen het NT1-veld noodzakelijk. Omdat CINOP binnen het NT1-veld een onafhankelijke partij is en vanuit het Aanvalsplan Laaggeletterd middelen beschikbaar heeft en contacten in het veld heeft, is CINOP in staat om verschillende spelers in het NT1-onderwijs samen te brengen.

Samenwerking met het NT1-werkveld

Om de drie doelstellingen van de Kenniskring NT1 te bereiken, worden binnen de Kenniskring NT1 achtereenvolgens verschillende werkgroepen

gestart. Iedere werkgroep wordt samengesteld uit NT1-docenten die expertise hebben op het thema van de werkgroep. Iedere werkgroep heeft een relatief korte looptijd waarbinnen een eindproduct (een beschrijving van het thema van de werkgroep) opgeleverd moet worden. Om de samenwerking tussen leden van de werkgroep te stimuleren en veel reizen te besparen wordt gewerkt in *Sharepoint*, een digitale leerwerkomgeving, waarin het mogelijk is om samen aan dezelfde beschrijving te werken, elkaar feedback te geven en te beoordelen.

In de loop van 2008 zijn door de werkgroepen de volgende producten opgeleverd: een competentieprofiel voor de NT1-docent, een beschrijving van de intake en een beschrijving van kenmerken van de doelgroep NT1. In het najaar zullen er twee nieuwe werkgroepen van start gaan die de methodiek en didactiek van het NT1-onderwijs beschrijven.

Samenwerking met hogescholen en universiteiten

In samenwerking met Fontys Hogescholen en NT1-docenten worden op basis van de opbrengsten uit de Kenniskring NT1 (na)scholingsmodules ontwikkeld. Deze kunnen worden inge-

zet bij (na)scholing van nieuwe NTI-collega's. Door Fontys Hogescholen worden de mogelijkheden onderzocht om een minor 'Alfabetisering' of 'Volwasseneneducatie' op te zetten. De samenwerking met universiteiten is gericht op het stimuleren en uitvoeren van onderzoek. Experts van de universiteiten van Nijmegen, Tilburg, Groningen en Amsterdam zijn betrokken bij de klankbordgroep van de

Kenniskring NTI en trachten onderzoeksoopdrachten te formuleren, die door studenten kunnen worden uitgevoerd. De hieruit voortvloeiende onderzoeksresultaten bestaan ofwel uit aanvullende theoretische achtergronden of uit informatie over de NTI-praktijk.

In een volgende uitgave van ALFA-nieuws zal aandacht besteed worden aan recente resultaten van de kenniskring.

¹ Stichting Expertisecentrum ETV.nl is een landelijk samenwerkingsverband van ROC's met als doelstelling het opbouwen van expertise, het samenbrengen en toegankelijk maken van kennis en materiaal en het uitbreiden van ETV.nl.

² CINOP ontwikkelt praktijkkennis voor volwasseneneducatie en adviseert branches, bedrijven, overheden en onderwijsinstellingen in het combineren van werken met leren.

Wie kan schrijven die mag blijven Taalkr8! in de praktijk

In het vorige nummer van *ALFA-nieuws* is *Taalkr8!* besproken. *Taalkr8!* is een initiatief van Stichting Lezen & Schrijven om ervoor te zorgen dat leerlingen van het voortgezet onderwijs plezier beleven in taal en om taalbeleid op de agenda van de school te plaatsen. Daartoe worden taalworkshops op scholen gegeven. Eind juni vond een *Taalkr8!*-dag plaats voor de vmbo-onderbouw van Het Christelijk Lyceum Delft, locatie Hof van Delft. Marlon Poppelaars nam er een kijkje.

MARLON POPPELAARS

De *Taalkr8!*-dag

's Morgens komen de leerlingen bij elkaar in de hal, waar ze uitleg krijgen over wat de bedoeling is van deze dag. Eerder al hebben ze een keuze gemaakt uit een lijst van veertien workshops met verschillende thema's. Elke leerling gaat drie workshops volgen. Zo komt er een echte schrijver op school (Maren Stoffels, auteur van boeken voor tienermeiden) die vertelt over haar werk. Verder is er een workshop Lagerhuis waar leerlingen leren discussiëren over pittige onderwerpen. Ook is er de mogelijkheid om het Jeugdjournaal te

presenteren. Het resultaat daarvan wordt samen bekeken. Aan het eind van de dag is er een gezamenlijke afsluiting.

De meeste leerlingen (en docenten!) doen enthousiast mee. Zo'n dag is alleen al leuk omdat het anders is dan gewone schooldagen, maar als je dan ook nog mag dansen en rappen is het helemaal bijzonder!

De workshops

- *Talkshow* Ik nam als eerste een kijkje bij de workshop 'talkshow'. Daar legde een medewerker van jongerenzender

BNN uit wat een talkshow is. De leerlingen konden zelf een heleboel voorbeelden noemen van talkshows die op televisie te zien zijn. Daarna moesten de leerlingen in tweetallen zelf een talkshow in elkaar zetten: één van de twee was de presentator en de andere de gast. De bedoeling was een gespreks-onderwerp te vinden; dat kon bijvoorbeeld een actueel onderwerp zijn, een sportonderwerp of een persoonlijk verhaal. De leerlingen mochten die onderwerpen zelf verzinnen, maar veel leerlingen pakten ter inspiratie de krant van die dag erbij.